

Prawo karne skarbowe po wejściu Polski do UE

Autor tekstu: **Mariusz Agnosiewicz**

Jedną z najistotniejszych zmian jakie w ostatnim czasie się dokonały w prawie karnym skarbowym było rozszerzenie zakresu typizacji w związku wejściem Polski do UE. Chodzi głównie o nowelizację kodeksu z 24 lipca 2003 r. [1], która dostosowała nasze prawo do wymogów unijnych i weszła w życie z dniem uzyskania członkostwa Polski w Unii Europejskiej (1 maja 2004).

Przede wszystkim, przestępstwa podatkowe, dotacyjne, subwencyjne, celne i przeciwko zasadom obrotu z zagranicą towarami i usługami obejmują swym zakresem także czyny popełnione przez obywatela polskiego niezależnie od miejsca popełnienia przeciw interesom finansowym Wspólnot Europejskich (art. 3 § 3a). Są to tzw. europrzestępstwa (*eurocrimes*), do których zwłaszcza zalicza się zwłaszcza przestępstwo oszustwa i wyłudzenia. W zakresie nakłaniania lub udzielania pomocy do popełnienia za granicą tych przestępstw skarbowych skierowanych przeciw interesom finansowym Wspólnot Europejskich przepisy Kodeksu karnego skarbowego (KKS) stosuje się do obywateli polskich oraz cudzoziemców, którzy dopuszczają się tego na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej (art. 3 § 5).

Rozszerzeniu uległo także pojęcie „należności publicznoprawnej” definiowane w słowniczku kodeksu, które odąd jest nie tylko należnością państwową lub samorządową, ale także należnością stanowiącą przychód budżetu ogólnego Wspólnot Europejskich lub budżetu zarządzanego przez Wspólnoty Europejskie lub w ich imieniu (art. 53 § 26a).

W związku natomiast z blankietowością przepisów KKS należy zauważyć, że najgłębiej zmianie uległ dział dotyczący przestępstw celnych, gdyż wraz z wejściem Polski do UE staliśmy się częścią Wspólnotowego Obszaru Celnego i obowiązują bezpośrednio przepisy Wspólnotowego Kodeksu Celnego. [2] A tym samym siatka znaczeniowa pojęć i ustalenie znamion przestępstw i wykroczeń celnych następuje z odwołaniem do przepisów unijnych, w szczególności do powołanego Wspólnotowego Kodeksu Celnego. Natomiast podane w rozdziale 7 ustawy z 10 września 1999 r. — Kodeks karny skarbowy określenia, dostosowano do znaczeń, zgodnych ze Wspólnotowym Kodeksem Celnym, np. przez wartość przedmiotu czynu zabronionego rozumie się wartość celną towaru na obszarze celnym Wspólnoty.

Jednocześnie uchylona została ustawa z dnia 9.1.1997 r. Kodeks celny [3] oraz wszystkie akty wykonawcze wydane na jej podstawie. Uchylona została ponadto ustawa z dnia 26.9.2002 r. o administrowaniu obrotem towarami z zagranicą. [4]

Jeśli chodzi o odpowiedzialność karną skarbową to należy zauważyć, że zmiany te stanowią dodatkową komplikację i utrudnienie w rozpoznaniu prawidłowych znamion czynów zabronionych, co znaczenie może mieć zwłaszcza przy rozważaniu ewentualnej usprawiedliwionej nieświadomości bezprawności i karalności zachowania wyłączających winę. Zwłaszcza do czasu odpowiedniej internalizacji norm wspólnotowych w tym zakresie przez obywateli polskich. [5]

Dużym zmianom, choć nie bezpośrednim jak w przypadku ceł, uległa także materia podatkowa, w szczególności w zakresie podatków pośrednich objętych unijną harmonizacją. Oznacza to sytuację w której obowiązuje wprawdzie jak dotąd przede wszystkim prawo krajowe dla ustalania znamion przestępstw podatkowych, lecz prawo to powinno być zgodne z prawem unijnym, z odpowiednimi dyrektywami harmonizacyjnymi. W razie niezgodności obywatel swe prawa może oprzeć na dyrektywach. Rodzi się zatem pytanie o ocenę czynu, który będzie wprawdzie stanowił czyn zabroniony według prawa krajowego, lecz nie będzie takim według dyrektyw wytyczających ustawom krajowym odpowiednie ramy. Wskazuje się, że należy wówczas uznać, iż nie było żadnego zamachu na dobro prawnie chronione. W tym kierunku zdaje się podążać orzecznictwo krajowe. W orzeczeniu Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Lublinie z 25.5.2005 r. sąd przyjął, że Urząd Celný w Lublinie bezprawnie pobrał od osoby prywatnej opłatę akcyzową od używanego samochodu sprowadzonego do Polski z Belgii i uchylił decyzję tego urzędu, odmawiającą zwrotu pobranej akcyzy. Sąd uznał, że polskie przepisy nakazujące pobieranie akcyzy od używanych samochodów sprowadzanych z krajów Unii Europejskiej są sprzeczne z prawem unijnym zakazującym dyskryminacji towarów na obszarze UE. [6] Wywodzi się to także w związku z przyjęciem, iż przestępstwami

podatkowymi są wyłącznie zachowania skierowane przeciw obowiązkom podatkowym [7]. Natomiast czyny formalnie *contra legem*, lecz dla realizacji uprawnień wynikających z dyrektyw nie są skierowane przeciwko obowiązkom podatkowym. [8]

Należy zauważyć, że zmienia to częściowo koncepcję odesłań blankietowych wyłącznie do ustawy, przy dopuszczalności doprecyzowania aktem wykonawczym czy aktem prawa miejscowego wydanego na podstawie ustawy. Zgodnie z traktatami unijnymi dyrektywy Rady wiążą Państwa Członkowskie w zakresie wyznaczonych w nich celów. Państwu pozostawia się natomiast możliwość adekwatnego doboru do ich realizacji form i środków. Dyrektywy bezpośrednio wiążą więc Państwa a nie obywateli, choć przyjmuje się, że jeśli w prawie krajowym nie ma regulacji zgodnych z dyrektywami, wówczas jednostka może wywodzić swe prawa bezpośrednio z nich, jeśli zawierają one regulacje dostatecznie jasne i bezwarunkowe. [9]

Zmienia się wreszcie także sposób interpretowania przepisów krajowych ustalających znamiona przestępstw i wykroczeń skarbowych, zwłaszcza podatkowych, które muszą być dekodowane w świetle dyrektyw unijnych.

Przypisy:

[1] Dz. U. Nr 162, poz. 1569.

[2] Rozporządzenie Rady (EWG) nr 2913/92 z 12.10.1992 r. ustanawiające Wspólnotowy Kodeks Celny (Dz. Urz. WE L 302 z 19.10.1992 z późn.zm.)

[3] Dz.U. 2001, Nr 75, poz. 802 j.t.

[4] Dz.U., Nr 188, poz. 1272.

[5] R. Kubacki, A. Bartosiewicz, *Kodeks karny skarbowy. Przesłępstwa i wykroczenia skarbowe. Komentarz*, Warszawa 2002, s. 27.

[6] Polska Agencja Prasowa, 25.5.2005 r.

[7] Postanowienie SN z 1.3.2004 r., sygn. V KK 248/03, OSNKW 2004/5/51.

[8] Kubacki, Bartosiewicz, *Leksykon...*, s. 34.

[9] Orzeczenie Europejskiego Trybunału Sprawiedliwości z 6.10.1970 r., Franz Grand vs Finanzamt Traunstein (sprawa 9/70); orzeczenie ETS z 21 października 1970 r., Transports Lesage & Cie S.A. vs Hauptzollamt Freiburg (sprawa 20/70); orzeczenie ETS z 21 października 1970 r., Erich Haselhorst vs Finanzamt Dsseldorf-Altstadt (sprawa 23/70).

Mariusz Agnosiewicz

Założyciel, redaktor naczelny i publicysta Racjonalisty, założyciel i prezes Polskiego Stowarzyszenia Racjonalistów. Kontakt online ([GG](#), [Skype](#))

[Strona www autora](#)

[Pokaż inne teksty autora](#)

(Publikacja: 21-07-2006)

[Oryginał.](http://www.racjonalista.pl/kk.php/s,4940) (<http://www.racjonalista.pl/kk.php/s,4940>)

Contents Copyright © 2000-2008 by Mariusz Agnosiewicz

Programming Copyright © 2001-2008 Michał Przech

Autorem tej witryny jest Michał Przech, zwany niżej Autorem.

Właścicielem witryny są Mariusz Agnosiewicz oraz Autor.

Żadna część niniejszych opracowań nie może być wykorzystywana w celach komercyjnych, bez uprzedniej pisemnej zgody Właściciela, który zastrzega sobie niniejszym wszelkie prawa, przewidziane

w przepisach szczególnych, oraz zgodnie z prawem cywilnym i handlowym, w szczególności z tytułu praw autorskich, wynalazczych, znaków towarowych do tej witryny i jakiegokolwiek ich części.

Wszystkie strony tego serwisu, wliczając w to strukturę podkatalogów, skrypty JavaScript oraz inne programy komputerowe, zostały wytworzone i są administrowane przez Autora. Stanowią one wyłączną własność Właściciela. Właściciel zastrzega sobie prawo do okresowych modyfikacji zawartości tej witryny oraz opisu niniejszych Praw Autorskich bez uprzedniego powiadomienia. Jeżeli nie akceptujesz tej polityki możesz nie odwiedzać tej witryny i nie korzystać z jej zasobów.

Informacje zawarte na tej witrynie przeznaczone są do użytku prywatnego osób odwiedzających te strony. Można je pobierać, drukować i przeglądać jedynie w celach informacyjnych, bez czerpania z tego tytułu korzyści finansowych lub pobierania wynagrodzenia w dowolnej formie. Modyfikacja zawartości stron oraz skryptów jest zabroniona. Niniejszym udziela się zgody na swobodne kopiowanie dokumentów serwisu Racjonalista.pl tak w formie elektronicznej, jak i drukowanej, w celach innych niż handlowe, z zachowaniem tej informacji.

Plik PDF, który czytasz, może być rozpowszechniany jedynie w formie oryginalnej, w jakiej występuje na witrynie. **Plik ten nie może być traktowany jako oficjalna lub oryginalna wersja tekstu, jaki zawiera.**

Treść tego zapisu stosuje się do wersji zarówno polsko jak i angielskojęzycznych serwisu pod domenami Racjonalista.pl, TheRationalist.eu.org oraz Neutrum.eu.org.

Wszelkie pytania prosimy kierować do redakcja@racjonalista.pl